

DISPUTATIO IX.

De essentiâ & divisione scientiæ Dei.

QUESTIO I.

An in Deo sit formaliter tam potentia intellectiva quam actus intelligendi?

DICO. Cum Deus nihil potentialitatis habeat, sed sit actus purus, oportet, quod in Deo intellectus & intellectum sint idem omnibus modis S. Th. hic Q. 14. A. 2. O.

Conclusio probationem involvens explicatur: inente, quod sub omni conceptu est actus purus, nihil potest esse aut concipi per modum potentia; sed Deus est actus sub omni conceptu purus: quia est à se & simpliciter infinitus, & si intellectus distingueretur ab intellectu vel intellectu etiam solâ ratione, haberet se intellectus per modum potentia ad suum actum, per modum perfectibilis ad suum perfectivum, per modum determinabilis ad suum determinans, & consequenter esset in Deo compositio logica, quod dici non debet; ergo nequit intellectus ab intellectu in Deo etiam ratione distingui.

Obj. 1. Natura concipitur in Deo absque imperfectione velut perfectibilis ab attributis; ergo etiam intellectus ab intellectu.

R. Negando consequentiam: ut natura concipiatur ut perfectibilis ab attributis, sufficit quod conceptus explicitus naturæ non sit explicitus conceptus attributorum, actus autem primus nec im nec explicitè debet includere actum secundum. Item natura tantum est perfectibilis secundum quid, & quoad solum explicitum, quod non infert compositionem, sed actus primus perduceretur simplici-

ter

De Essentiâ
et adque con
natur, intell
firmam, non v
nec amborum
perme ad lin
in illiâ,
Obj. 2. N
am actionis
in principi
in principi
R. Distin
lectio per
ctus concip
potest intell
se solâ rati
Obj. 4. in L
ergo etiam intell
R. In Deo de
peratione N
cipitur Con. p
in se terminig
perationis, c
atem intellectiv
intellecto disting
denificatur,
Q
An in Deo sit
Suppono 1. Ce
Sed scire, om
universali ter sunt
possunt esse, om
hebr. 4. 13 non
fla epist. 138.
mensura vero forma 13

ter adeoque componeret; demum dum concipitur natura, intelligitur quid in lineâ naturæ perfectissimum, non verò intelligitur perfectissimum in lineâ attributorum, sicut debet in Deo intelligi, quod pertinet ad lineam intelligendi, ut perfectissimum in illâ lineâ.

Obj. 2. Non potest intelligi intellectio per modum actionis, quin intellectus intelligatur per modum principii, intellectus autem conceptus per modum principii intelligitur per modum actûs primi.

R. Distinguendo maj. non potest intelligi intellectio per modum actionis elicite, quin intellectus concipiatur per modum principii Con. non potest intelligi intellectio per modum actionis per se subsistentis N.

Obj. 3. in Deo intelligitur potentia generativa; ergo etiam intellectiva.

R. In Deo datur potentia generativa distincta à generatione N. distincta à filio, cui relativè opponitur Con. potentia generativa est principium filii seu termini geniti, cui relativè opponitur, non generationis, cui formaliter identificatur, potentia autem intellectiva in Deo nec ab intellectu nec ab intellectu distinguitur, sed cum iisdem formaliter identificatur.

QUÆSTIO II.

An in Deo sit scientia, & respectu quorum?

Suppono 1. Certum est imprimis, Deum nihil nescire, omnia illi esse cognitissima, quæ fuerunt scilicet sunt & erunt, ac demum quæcunque possunt esse, omnia nuda & aperta sunt oculis ejus ad hebr. 4. & non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus Ps. 138. v. 5. ecce Domine tu cognovisti omnia novissima & antiqua deinde hæc cognitio est e-

videns, certa, omnis falsitatis & erroris expers: quoniam Deus lux est & tenebra in eo non sunt ulla Joan. 1. v. 5. & consequenter hæc cognitio est scientifica. Ulterius hæc cognitio scientifica est æterna, neque enim Deo aliquid accidere potest, quod ab æterno non habuit: cum sit immutabilis: ego Dominus & non muror Malach. 3. v. 6. demum illa cognitio scientifica æterna ab ejus essentiâ realiter non est distincta: quia Deus omnis compositionis est expers, & quidquid in Deo est, est Deus; sed in præ-enti quæritur: an illa scientia Dei sit scientia propriè & strictè dicta.

Suppono 2. Scientia strictè dicta est cognitio rei per causam, ideoque est cognitio discursiva: discursus autem est duplex: formalis & virtualis; formalis est, quando ex cognitione unius prius tempore cogniti devenimus in cognitionem alterius, & hic discursus repugnat Deo: quia in Deo non datur pluralitas nec successio nec dependentia realis unius cognitionis ab aliâ; discursus virtualis est, quando unus & idem actus realiter ex vi unius prius naturâ cogniti cognoscit aliud illi subordinatum; sicut enim in discursu formali una cognitio est causa realis alterius cognitionis, ita in una eademque cognitione attingentia causæ secundum nostrum modum intelligendi est causa, quod attingatur effectus: ideo enim attingit effectum, quia attingit causam, & ita in uno actu est quædam prioritas attingentiæ respectu causæ & dependentia attingentiæ respectu effectûs; talis discursus virtualis est in Angelis, qui non cognoscunt effectus per causas prius tempore cognitâs, sed cognoscunt effectus in causis uno eodemque actu.

Suppono 3. Discursus virtualis potest abstrahere ab omni imperfectione: quamvis enim importet aliquam
priori-

Deo
propter
ex par
se in
in m
non debet
formalis
in vol
in omnia
impossibile
es, una
quis esset
do Deus
suam esse
per impos
divine esse
Hæc
DICO, in
14. a. 1. O.
Probat: ac
it, quod un
suam rati
metaphysica
soluta passi
rem causâ nisi vi
Deo demonstra
divina est causa vir
propriè dicta salve
quod eadem cogni
& dependent a c
non scientia in D
nus cognoscit unum
tributa per divina
formalem: nam c
conventiam amb
ectus; atque c

prioritatem & dependentiam, illa tamen non tenet se ex parte actus, sed ex parte objectorum, quæ cum à se invicem dependeant, intellectus cognoscens ea, quæ in terminando cognitionem habent talem dependentiam, debet virtualiter discurrere, quare talis discursus virtualis non repugnat intellectui divino, sicut etiam in voluntate divinâ est discursus virtualis; nam Deus vult omnia propter semetipsum; ita quidem, ut si per impossibile divina volitio resolveretur in plures volitiones, una esset causa alterius videlicet volitio suæ bonitatis esset causa volitionis bonitatis creatæ, eodem modo Deus ideò cognoscit Creaturas, quia cognoscit suam essentiam, quæ est causa Creaturarum, ita ut, si per impossibile cognitiones distinguerentur, cognitio divinæ essentiæ esset causa cognitionis Creaturarum. His præmissis.

DICO. *in Deo perfectissimè est scientia S. Th. hic Q. 14. a. 1. O.*

Probatum: ad propriam & formalem scientiam sufficit, quod unum cognoscatur per aliud vel tanquam per suam rationem formalem & causam virtuales: sic metaphysica est scientia propriè dicta: quia demonstrat passionem entis, ens autem non habet rationem causæ nisi virtualis, Theologia est scientia, quæ de Deo demonstrat attributa, respectu quorum essentia divina est causa virtualis; & hâc ratione ratio scientiæ propriè dicta salvatur respectu intellectûs creati. Vel quod eâdem cognitione cognoscatur effectus in causâ & dependentem à causâ; atqui licet priori ratione fortè non sit scientia in Deo: quia ita solus intellectus creatus cognoscit unum attributum per aliud & omnia attributa per divinam essentiam tanquam per rationem formalem: nam divina essentia est ratio, cur Deo convenient attributa & unum attributum est ratio alterius; attamen cognoscit omnes veritates creatas in

suâ essentiâ ut in causa, omnes effectus & omnes illarum causas: has enim causas præparavit illis effectibus, & omnia alia à se cognoscit in semetipso tanquam in primâ causâ efficiente & exemplari & finali; ergo datur in Deo perfectissima scientia.

Obj. 1. Cognitio scientifica est, quâ effectus cognoscitur per suam causam, & quæ procedit ex principiis prioribus & notioribus & ita præsupponit habitum principiorum; atqui hæc non reperiuntur in Deo, qui est objectum primarium suæ cognitionis, in quo nihil est causatum nec causa: quia quidquid est in Deo, non est causatum, sed prima causa Creaturarum,

R. Distinguendo maj. Cognitio scientifica est cognitio rei per causam vel prius & distincto actu cognitam, vel simul eodem actu cognitam Con. Semper distincto actu cognitam N. Quamvis in Deo essentia non sit causa actualis attributorum: cum nihil sit in Deo causatum; est tamen causa virtualis sive ratio formalis cur attributa Deo conveniant: nam si per impossibile attributa divina haberent causam, non haberent aliam, quam divinam essentiam; talis autem cognitio propter suam eminentiam & infinitatem habet rationem intelligentiæ, in quantum terminatur ad divinam essentiam; scientiæ verò aut sapientiæ, in quantum terminatur ad divina attributa quasi ad proprietates suæ essentiæ & ad Creaturas ut effectus in divinâ essentiâ cognitos; videt quidem Deus ex parte sui omnia uno intuitu, at ex parte rerum videt omnia quodam ordine effectus videl. in suis causis proximis, causas proximas in suis causis universalioribus, & tandem has in semetipso velut in causâ primâ & fonte omnium aliarum rerum.

Obj. 2. In discursu virtuali debet nostro modo intelligendi esse quædam prioritas & dependentia in ipso actu cognitionis, qui cognoscit unum dependentem ab alio;

De scientia
in actu
prioritas depen
effectus per causa
sed non cognos
nec aliis princi
Distingue
de aliqua depen
spectu objecti
noscere aliquid p
tum, quod un
mediate alio
noscit in sua esse
re objecti; Deus
noscit unum esse
illius, unde magis
effectus in sua causa
num denotet, quod
in effectus,
Q. An scientia in
R. Affirmative:
essentiâ divinâ di
scientia Dei est p
tota distincta; qui
tate adequatè diver
sim divinum prout
reloquit essentiam div
inum ut sic, scire a
reus est intelligibile
cognoscibile per cau
entia Deo volunta
cordis: quia volun
in omni sua latitudi
dem bonitatem divin
est determinat: ratio
intelligere divinum

io ; sed in actu divinæ scientiæ non potest esse talis prioritas & dependentia ; cum Deus non cognoscat effectus per causas , nec conclusiones per principia ; sed potius cognoscat effectus in suâ causâ & conclusiones in suis principiis.

R. Distinguendo maj. In discursu virtuali debet esse aliqua dependentia respectu actus cognoscentis N. respectu objecti cogniti Con. dum dicitur Deus cognoscere aliquid per suam causam , non est intelligendum , quod unum cognoscat dependenter ab alio vel mediante alio : nam omnia uno simplici intuitu cognoscit in suâ essentiâ : sed dependentia est solum ex parte objecti ; Deus enim omnia perfectè cognoscens cognoscit unum esse causam & aliud esse effectum causæ illius , unde magis propriè dicitur , quod cognoscat effectus in suâ causâ quam per causam : cum hoc ultimum denotet , quod cognitio causæ sit causa cognitionis effectus.

Q. An scientia in Deo sit speciale attributum ?

R. Affirmativè : quia perfectio absoluta virtualiter ab essentiâ divinâ distincta est attributum speciale ; atqui scientia Dei est perfectio absoluta virtualiter ab essentiâ distincta : quia scire in Deo respicit objectum formale adæquatè diversum ab intelligere Dei : intelligere enim divinum prout est constitutum divinæ essentiæ respicit essentiâ divinam quatenus est intelligibile divinum ut sic , scire autem respicit ens divinum , quatenus est intelligibile hoc determinato modo , vel ut est cognoscibile per causam vel rationem â priori ; sicut enim in Deo voluntas distinguitur virtualiter à misericordiâ : quia voluntas Dei respicit bonitatem divinam in omni suâ latitudine , & misericordia respicit eandem bonitatem divinam determinato modo scilicet ut est determinatè ratio sublevandi miseriam ; ità etiam intelligere divinum constitutum divinæ essentiæ di-

fin-

stinguitur virtualiter à scire : quia intelligere respicit ens divinum in omni suâ amplitudine seu ut est intelligibile divinum ut sic, scientiâ autem respicit idem ens divinum determinato modo nimirum : ut est causa & ratio formalis aliorum.

Obj. 1. Intelligere Dei spectat ad intrinsicum constitutum divinæ essentiæ ; ideoque debet esse summè perfectum intrâ genus & lineam intelligendi ; sed intelligere perfectissimum intrâ lineam intelligendi est scientificum : cum intelligere , quod non pertingit ad rationem scientiæ, non habeat omnem perfectionem possibilem in genere intelligendi.

R. Distinguendo maj. Intelligere Dei constitutum divinæ essentiæ debet esse summè perfectum perfectione eminenti & virtuali tam intrâ omnes lineas intelligendi quam intrâ cæteras alias lineas. Con. debet esse summè perfectum intrâ omnem lineam & genus intelligendi , ita ut omnes lineas ad genus intelligendi spectantes formaliter contineat N. etenim intrâ genus seu latitudinem intelligendi sunt plures & diversæ lineæ, quia sunt plura & distincta objecta adæquata formalia, quodvis autem objectum formale adæquatum originat unam lineam, unde intelligere divinum quatenus constituit essentiam divinam formaliter absque ullâ distinctione virtuali continet ea , quæ spectant ad lineam naturæ, quamvis , quia linea ista est primordialis & radicalis debeat per modum radicis radicaliter præhabere perfectionem aliarum linearum , sive illæ sub ordine & genere intelligendi sive sub quovis alio ordine & genere contineantur.

Obj. 2. Intelligere constitutum divinæ essentiæ est intelligere comprehensivum : quippe convenit cum Deo in ratione immaterialitatis ; & est tantum in ratione intellectionis , quantus est Deus in ratione objecti intelligibilis ; atqui intelligere comprehensivum Dei

est

De intellectu
est formaliter scire
quam in causa o
sibilis et confi
creantur per
Distingue
librum Dei
omnes creatura
priori attribut
sub ratione di
ratione object
divinæ essentia
rationis à prior
lineas in ratio
comprehensiva
speciales, ita
tibus sub quâ
essentiam sub ratio
inrens attributa
ul. linea intelli
in & attributa ra
aliquid divinu
Obj. 3. Idem est
tibus divini : esse
attributis distincta
eodem essentia etiam
sequidem virtualite
Distinguendo
specificat divinum in
nalis tam motivi qu
objecti motivi tantu
fical essentia divina
Explicat essentia
nitioni obicitur, p
liffimi & per se prim
altam causam vel for

est formaliter scientificum: quia attingit in Deo tanquam in causâ omnia attributa, cunctas creaturas posibles, ac consequenter est cognitio attributorum & creaturarum per suam causam.

R. Distinguendo probat in. Intelligere comprehensivum Dei attingit essentiam divinam, attributa & omnes creaturas, cognoscendo essentiam esse rationem à priori attributorum & causam actualem creaturarum sub ratione divinæ essentiæ in omni suâ latitudine in ratione objecti intelligibilis ut sic Con. Sub ratione divinæ essentiæ in quantum habet rationem causæ vel rationis à priori N quia divina essentia spectat ad duas lineas in ratione objecti, habet Deus intellectiones comprehensivas virtualiter distinctas ad diversas lineas spectantes, ita, ut quod una attingit per modum rationis sub quâ videl. linea scientiæ, quæ attingit essentiam sub ratione causæ & in quantum est ratio inferens attributa; id alia attingit sub ratione quæ; videl. linea intelligendi primordialis Dei attingit essentiam & attributa tanquam rationem quæ, in quantum sunt aliquid divinum intelligibile.

Obj. 3. Idem est specificativum scientiæ & intellectus divini: essentia enim divina ut virtualiter ab attributis distincta specificat intellectum divinum, & eadem essentia etiam specificat divinam scientiam; ergo nequidem virtualiter distinguuntur.

R. Distinguendo probat. assump. Essentia divina specificat divinum intellectum sub ratione objecti formalis tam motivi quam terminativi Con. Sub ratione objecti motivi tantum N. Scientiam autem Dei specificat essentia divina sub ratione objecti solum motivi. Explicatur: essentia divina sub duplici ratione suæ cognitioni objicitur, primò in ratione objecti connaturalissimi & per se primò intelligibilis, quod per nullam aliam causam vel formalem vel virtuales cognosci potest,

rest, & hoc modo non solum est formale objectum motivum, seu prima ratio cognoscendi seipsum, sed etiam est objectum terminativum, quod ratione suæ infinitæ intelligibilitatis à se existentis per se primò intuitioni divinæ objicitur, quanquam ea ipsa cognitio utpote comprehensiva etiam attributa velut terminos secundarios, creaturas verò velut terminos materiales in essentiâ eminenter contentos respiciat. 2dò. Essentia divina objicitur suæ cognitioni in ratione causæ tam virtualis respectu attributorum quam formalis respectu creaturarum tam in essendo, quam cognoscendo, quâ ratione non exercet munus objecti terminativi sed motivi: quia ipsa essentia non cognoscitur per causam sed est ratio, per quam tanquam causam virtualem attributa velut objectum terminativum cognoscantur & est causa formalis, per quam Creaturæ velut objectum materiale terminativum attinguntur.

Obj. 4. Si scientia Dei sit particulare attributum distinctum ab aliis virtutibus intellectualibus, sequitur: quod debeant admitti tot attributa quot sunt scientiæ: nam si infinitas intellectûs divini non sufficit, quod contineat formaliter absque ullâ distinctione virtuali omnes virtutes intellectuales, quæ sunt diversæ secundum propriam rationem, infinitas scientiæ non sufficit, ut scientia divina contineat formaliter omnes scientias, quæ etiam secundum proprias rationes sunt diversæ.

R. Negando consequentiam: disparitas est: quod scientiæ particulares secundum suam rationem formalem non dicant perfectionem simpliciter simplicem: nam quod sit cognitio per causam, est quidem perfectio simpliciter simplex, quod autem sit cognitio hujus vel illius effectûs per hanc vel illam causam est de materiali & per accidens & solum exprimit perfectionem secundum quid, ideoque scientiæ particulares non sunt

De Essentia
 scientia in se forma
 vel intellectualis
 ces, neque dar
 non formaliter
 de conceptibus,
 attributa se
 intellectum scilicet
 potest attingit
 scientiam sive
 scientiam, ut pri
 in prudentiam,
 est suprema ratio
 rum; in attem
 picit, ut est ratio
 Q
 de scientia Dei ex
 an
 IACO, Cam I
 sequitur, qu
 hic Q. 14. a. 1.
 probatur; intelle
 perceptio, sicut
 corporalis rei sensibi
 sequitur intellectus
 sequitur spiritualiter &
 sedat proximè intel
 lum intelligere nihil
 materiale immateri
 tum percipere; acqu
 comen vis immat
 suamque percipiendi
 tiz debet vis operat
 portio nato esse;
 us est intellectura de

sunt in Deo formaliter sed solum eminenter, virtutes verò intellectuales sunt perfectiones simpliciter simplices, ideoque dantur formaliter in Deo, & cum una non sit formaliter altera, attribuuntur Deo sub diversis conceptibus, ac ità intellectio Dei distinguitur in varia attributa secundum diversitatem virtutum intellectualium scilicet in intellectum sive intelligentiam, prout attingit divinam essentiam per se notam, in scientiam sive sapientiam, prout attingit divinam essentiam, ut primam & altissimam causam omnium; in prudentiam, quæ attingit divinam essentiam, ut est suprema ratio agibilium, id est: actionum divinarum; in artem, quæ eandem divinam essentiam respicit, ut est ratio omnium factibilium ad extra.

Q U Æ S T I O III.

An scientia Dei ex immaterialitate rectè probetur & an sit discursiva?

DICO I. *Cum Deus sit in summo immaterialitatis sequitur, quod ipse sit in summo cognitionis S. Th. hic Q. 14. a. 1. O.*

Probatur: intellectio est immaterialis & spiritualis rei perceptio, sicut e contra sensatio est materialis & corporalis rei sensibilis perceptio, & ex hoc in nobis requiritur intellectus agens, ut speciem per sensus acceptam spiritualizet & depuret à materialitate, ac ità reddat proximè intelligibilem; intellectum igitur nostrum intelligere nihil est aliud, quam potentiam immaterialem immaterialiter speciem intelligibilem vitaliter percipere; atqui substantiæ immateriali necessariò competit vis immaterialiter & cum proportionem ad suum esse percipiendi objectum: quia omni substantiæ debetur vis operativa conformis suæ naturæ & proportionata suo esse; ergo omnis substantia immaterialis est intellectiva de facto & possibili, ità, ut Deus,

CUM

cum sit summè immaterialis & simplicissimus, habeat intellectum perfectissimum & perfectissimè sciens.

Obj 1. Bruta cognoscunt & tamen non sunt immaterialia; aer recipit species immateriales, & tamen non cognoscit; voluntas est immaterialis, & tamen non est cognoscitiva; ergo ex immaterialitate non inferitur intellectivitas.

R. Bruta recipiendo species abstrahunt à materia singulari, quamvis non abstrahant à materiâ sensibili, ideoque sicut sunt imperfectè cognoscitiva, sic valdè imperfectè sunt immaterialia. 2dò. Aer recipit species non intentionaliter, ut sunt species, sed physicè ut sunt merè accidentia; demum voluntas est accidens substantiæ intellectivæ, posse autem intelligere est posse agere, quod convenit substantiis spiritualibus per se subsistentibus; intellectus est accidens & potentia spiritualis, quâ substantia creata spiritualis intelligit, voluntas est accidens vel potentia spiritualis, quâ substantia creata intellectualis bonum, quod est intellectum vel cognitum, vult.

Obj 2. Tres personæ in Ss. Trinitate sunt immateriales & per se subsistunt singulæ, & tamen non habent singulæ suum intellectum.

R. Tres personæ divinæ sunt per se subsistentes in unâ eâdemque naturâ communi: cum autem natura sit principium radicale motûs & quietis, communem habent intellectum.

DICO 2. *Cum Deus effectus suos in seipso videat, sicut in causâ, eius cognitio non est discursiva S. Th. hic Q 14. a. 7. O.*

Conclusio intellecta de discursu formali probatur: omnis discursus formalis exigit vel successionem cognitionum, si sumatur latius, vel causalitatem cognitionum secundum quam una cognitio per aliam causa-

tur;

De Esenti
na; sed nunqu
cillimam or
ad cogendum
non similiter se
quatur discursi

Quom

DICO. Quom

men vel
Deus scire scire
sunt in potentia

nec erant, neq
habere scientiam

hic Q 14. a. 9. O.

Explicatur con
vincta & simpliciter

sed solum extinlec
cum, ac tria totu
bis considerantur

entem, sed creat
horum partz possit

vel futuræ sint, &
ad illas scientia De

hic. 2dò. Consi
minat ad existendi

respectu eadem ind
noscentes vocatur se

Creaturæ inquantu
habens necessitatem

tratum & hoc mod
tur naturæ & ne

inquantu habent
tate ad habendam a

ingens scientia voc
Part I. Theol.

ur; sed utrumque Deo repugnat: quia videt simplicissimo intuitu omnia simul, neque procedit ex noto ad cognoscendum aliud ignotum; ergo scientia Dei non formaliter sed solum virtualiter juxta dicta præced. quæst. est discursiva.

QUÆSTIO IV.

Quomodo dividatur scientia Dei?

DICO. *Quædam licet non sint tunc in actu, tamen vel fuerunt vel erunt; & omnia ista dicitur Deus scire scientiâ visionis. . . Quædam verò sunt, quæ sunt in potentiâ Dei vel creatura, quæ tamen nec sunt, nec erunt, neque fuerunt, & respectu horum non dicitur habere scientiam visionis sed simplicis intelligentiæ S. Th. hic Q. 14.2 9. O.*

Explicatur conclusio: cum scientia Dei non sit nisi unica & simplicissima in se, illa non distinguitur in se, sed solum extrinsecè respectivè ad objectum extrinsecum, ac ità tot sunt scientiæ in Deo, quot modis à nobis considerantur creaturæ in ordine ad Deum cognoscentem, sed creaturæ considerantur 1.º. Secundum statum puræ possibilitatis abstrahendo, an sint, fuerint, vel futuræ sint, & sub hâc consideratione terminatur ad illas scientia Dei, quæ vocatur simplicis intelligentiæ. 2.º. Considerantur Creaturæ, prout sunt determinatæ ad existendum vel non existendum, & sub hoc respectu eadem indivisibilis scientia Dei Creaturas cognoscens vocatur scientia visionis. 3.º. Spectantur Creaturæ in quantum sunt aliquod verum cognoscibile habens necessariam connexionem prædicatorum essentialium & hoc modo illas respiciens scientia Dei vocatur naturalis & necessaria. 4.º. Spectantur Creaturæ in quantum habent determinationem à liberâ Dei voluntate ad habendam aliquando existentiam & ità illas attingens scientia vocatur scientia Dei libera. 5.º. De-

num scientia Dei in quantum est ars sive omnipotentia Creaturas efficiens vocatur scientia Dei practica in quantum cognoscit impossibilia, non entia, peccata vocatur scientia Dei speculativa.

Ex his colliges: quod divisio scientiæ Dei in scientiam simplicis intelligentiæ & scientiam visionis sit adæquata: quia datur per membra contradictoriè opposita: etenim vel Creatura consideratur secundum puram possibilitatem, vel non: si primum est objectum scientiæ simplicis intelligentiæ; si secundum est objectum scientiæ visionis; si primum, non intelligitur Creatura subesse exercitio divinæ libertatis, ideoque est objectum scientiæ necessariæ naturalis & speculativæ; si secundum subest exercitio libero divinæ voluntatis, ideoque est objectum scientiæ liberæ & practicæ.

Q. 1. Ad quam scientiam referatur cognitio Dei, quâ seipsum cognoscit?

R. 1. Si scientia latius sumatur pro quâvis cognitione certâ & evidente, potest dici, quod illa cognitio sit scientia, quæ refertur ad scientiam simplicis intelligentiæ vel scientiam necessariam; 2. Si sumatur scientia in omni rigore, simplex ille intuitus & intelligentia, quâ seipsum comprehendit, pertinet potius ad primam virtutem intellectualem quam ad scientiam, ut contra distinguitur contra habitum principiorum: quia Deus propriè non discurret de seipso etiam virtualiter, cum non ex vi connexionis, quam habent attributa secundum nostrum modum intelligendi cum essentiâ, cognoscat attributa: quia hæc sunt ipsa essentia divina, & distinctio virtualis inter essentiam & attributa est potius respectu nostri intellectus, quam respectu intellectus divini, unde non est virtualis discursus mentis divinæ de uno in aliud & consequenter non est in omni rigore scientia de Deo, sed scientia in Deo de Creaturis, quatenus Deus cognoscendo se virtualiter currit ad alia extrâ se.

Q.

De Essentia &
 Q. 1. Quia scientia
 quædam
 a scientia liberâ
 ea necesse, non e
 posse manere suspen
 postea dicitur
 contradictionis abolen
 manere suspen
 DISPU
 De de
 Q
 An sola essentia de
 sum primæ
 DICO. Species princip
 dicitur, quam e
 ad 3. Sive sola divina e
 tum primarium scientiæ
 Probat: objectum
 quod Deus primario intell
 ligit; atqui Deus prima
 ria ipsa est maximum int
 ella a se intelligit, ut
 ria divina est primariu
 a, & consequenter su
 a essentia est summum &
 a objectum primarium d
 quantum eadem essentia est
 tum, et objectum primari
 Q. A. S
 An Deus cognoscat
 R. Sic hic disputatur; i
 curas mundanales qu

Q. 2. Quâ scientiâ cognoscit Deus possiblea nunquam futura.

R. Scientiâ liberâ visionis : quia Deus liberè vult ea non existere, non enim divina voluntas circa aliquid possibile mansit suspensa, sed illud aut voluit aut noluit licet ut postea dicitur voluntas divina ratione libertatis contradictionis absolutè circa omnes res creatas poterit manere suspensa.

DISPUTATIO X.

De objecto scientiæ Dei.

QUÆSTIO I.

An sola essentia divina præcisè sumpta sit objectum primum scientiæ Dei?

DICO. Species principalis intellecti in Deo nihil est aliud, quam essentia sua S. Th. hic Q. 14. 2. §. ad 3. Sive sola divina essentia secundum se est objectum primum scientiæ Dei.

Probatum : objectum primum scientiæ Dei est, quod Deus primario intelligit, & per quod omnia intelligit; atqui Deus primario intelligit suam essentiam; quia ipsa est maximum intelligibile, & per illam omnia alia à se intelligit, ut statim videbimus. Ergo essentia divina est primum objectum suæ intellectio- nis, & consequenter suæ scientiæ, quemadmodum sua essentia est summum & infinitum bonum, & hinc est objectum primum divinæ voluntatis, ita, in quantum eadem essentia est summum & infinitum verum, est objectum primum suæ intellectio- nis.

QUÆSTIO II.

An Deus cognoscat alia à se & quomodo?

TRia hic disputantur; 1. modò. An Deus omnes Crea- turas tam actuales quam possibles cognoscat non